

VILLAER I JUGENDSTIL (SYGEHUSKVARTERET)

VILLAER I JUGENDSTIL

Jugendstilen er en europærisk stilart, der kommer som en reaktion på den stilefterligende historicisme. Jugendstilen har sin blomstringstid fra ca. 1890 til 1910. Tiden dyrker i højgrad den individuelle bearbejdning og det gode håndværk. I Danmark betegnes stilen ligefrem som skønvirke – i betydningen ”veludført arbejde”.

Jugendstilen er uhyre sjælden som byggestil for ”almindelige” huse og villaer i Danmark, men netop i Sønderjylland er der en del eksempler på stilen, eller på bygninger med bygningsdele, der er præget af periodens specielle ornamentik som kendetegner jugendstilen.

Et fællestræk for de jugendprægede bygninger i området er brugen af dekorationer med kurvede og slyngede blad og blomsterlignende former. For nogle bygninger giver dette sig udtryk i enkelte detaljer – f.eks. omkring indgangspartiet, mens det for andre præger hele husets form, der så at sige bliver mere organisk.

Stilen præger primært enkelte elementer og bygningsdele som f.eks. vinduer og døre, der kan være udsmykkede med krumme sprosser eller glasmosaikker eller ved glaserede og dekorerede tegl- og tagsten.

Blandt Sønderjyllands jugendvillaer er jugendhuset i Varde det mest karakteristiske og helstøbte bygningsværk. Bygningen er kendetegnet af et rundt indgangsparti med stiliserede blomsterdekorationer og halvcirkelformet fronton med slyngede kobberdekorationer, buede skorstone og festlige pinakler med solsikker på den fremspringende frontkvist.

Lundvej 39

Anbefalinger:

Bygningsdele og overflader

Ved eventuelle nødvendige udskiftninger af de jugendinspirerede bygningsdele er det af stor betydning, at man udskifter med identiske kopier, både hvad angår dimension, udtryk, materialer og farve.

Tag

De særlige falstagsten og glaserede tagsten, der er kendetegende for jugendhuse, bør kun udskiftes med tagsten, der er magen til de originale.

Vinduer

Har bygningen endnu sine originale vinduer i behold, bør disse bevares, istandsættes og energiforbedres.

Facade

Ved reparationer af murværk bør der anvendes mursten af samme type som på det eksisterende murværk. Ældre mursten kan skaffes gennem genbrugslagre, der har specialiseret sig i dette.

Kalkede overflade og detaljer skal fortsat vedligeholdes med hvidtekalk eller kalkfarve. Man bør ikke anvende nyere materialer som f.eks. plastikmaling, cementpulvermaling eller lignende, der både har en anderledes lysreflektion og kan medføre afskalninger. Kalken er den mest diffusionsåbne overfladebemaling der findes og det produkt der arbejder bedst sammen med de øvrige byggematerialer i ældre huse.

Bygningsændringer og tilbygninger

Ved arbejder der går ud over almindelig vedligeholdelse skal det anbefales, at man tilknytter en restaureringsarkitekt som konsulent.

For jugendvillaerne er det den velbevarede helhed, der er den bærende bevaringsværdi, og man skal i særlig grad være opmærksom på at bevare de dekorative detaljer og udsmykning. Om og tilbygninger kræver en særlig indlevelse i den enkelte bygnings karakteristika.

Døre

Jugendbygninger er der næsten uden undtagelse gjort temmelig meget ud af yderdøren med hensyn til udformingen af særlige detaljer, greb, ruder, sprosser og fyldninger. Disse døre har stor bevaringsværdi og bør altid repareres og istandsættes, frem for udskiftes.

Facadedetaljer

Fastgørelse af dekorative metaldetaljer bør jævnligt efterses, da disse er udsat for tærring.